

Guide till stöd för den som utsatts för rasism

Vägar för att utreda situationer
av rasism

Kort definition av rasism

Som begrepp betyder rasism nedvärderande av en grupp människor exempelvis på grund av etnisk härkomst, hudfärg, nationalitet, kultur, modersmål eller religion. Till rasism hör ofta att man anser sin egen grupp vara bättre än andra.

Källor:

[Finlands Röda Kors: Vad är rasism?](#)

[Likabehandling.fi: Antirasistisk terminologi.](#)

Hjälp och stöd för att identifiera rasism:

Webbadress:

[Diskrimineringsombudsmannen: Diskrimineringsgrunder.](#)

Mer information om olika former av rasism:

Webbadress:

[Diskrimineringsombudsmannen: Rasism.](#)

I produktionen av guidens innehåll deltog:

Rovalan Setlementti ry (Rovala-Opisto, Monikulttuurikeskus MoniNet och Rovaniemen, Ranuan ja Posion sovittelutoimisto, Brottsofferjouren)

FRK Lapplands distrikt

Mister's ry Monikulttuurinen miesten kerho

Rovalan Nuoret ry – Poikien talo

Rovaniemi stad – projektet International Rovaniemi (ESR+)

MIELI Rovaniemen seudun mielenterveys ry – Rovaniemen Neuvokas

Kemi stad – Flyktingarbete

MLL Lapplands distrikt

Polisinrättningen i Lappland – Förebyggande verksamhet

Var kan rasism förekomma?

I lärende- och servicesituationer

I offentliga utrymmen

I sociala medier, underhållning och
spelvärlden

I samband med politiskt beslutsfattande
och offentlig debatt

Vid läroanstalter

På arbetsplatser

I hobbyer och fritidsverksamhet

Ärendesituationer och service

1

Berätta om din upplevelse.

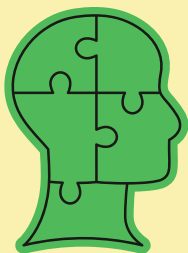
Om någon behandlar dig osakligt, berätta för hen på vilket sätt hen gör fel.

2

Be personen att sluta.

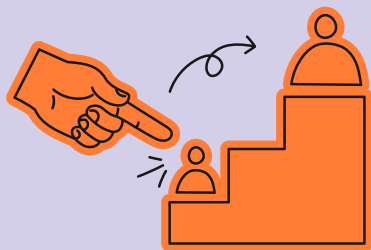
3

Håll dig själv lugn.

Det kan väckas starka känslor, men att hålla dig lugn hjälper dig att agera tydligt och effektivt.

4

Berätta för din chef.

Om det osakliga beteendet fortsätter, be om att få diskutera saken med din chef. Berätta för chefen vad som hänt.

5

Om saken inte går att lösa kan du kontakta:

- Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden
- Diskrimineringsombudsmannen
- Patientombud
- Socialombud
- Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA)
- Försäkrings- och finansrådgivningen
- Du kan också be om en utredning av den aktör vars personal behandlade dig osakligt.

6

poliisi.fi/sv/gor-en-brottsanmalan

Kontakta vid behov polisen.

Vid brott kan du göra en brottsanmälan till polisen. Vid behov hjälper brottsofferjouren till att föra ärendet vidare.

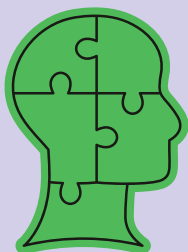
Offentliga utrymmen

Källa:

[Finlands Röda Kors: Gör så här när du stöter på öppen rasism.](#)

1

Håll dig lugn.

Det kan väckas starka känslor, men att hålla dig lugn hjälper dig att agera tydligt och effektivt.

2

Be om stöd och hjälp av andra på platsen.

Om situationen är hotfull, ring 112. Kom ihåg din egen säkerhet.

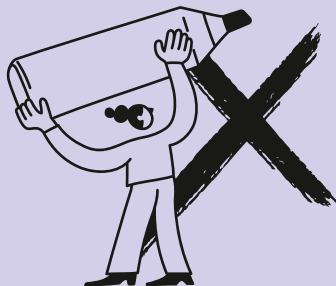
3

Avbryt situationen.

Avbryt situationen genom att lugnt säga att beteendet måste upphöra.

4

Korrigerar rasistiska påståenden.

Om du hör rasistiska kommentarer kan du korrigera eller ifrågasätta påståendena lugnt och sakligt.

5

Ställ dig bredvid.

Om du inte vill tala kan du ställa dig bredvid den som utsätts för rasistiska trakasserier och stödja hen.

6

Visa medkänsla.

Prata med den som utsatts för rasism efteråt och visa medkänsla.

7

Kontakta vid behov polisen.

Godkänn inte kränkande skällsord. Skällsord kan vara en straffbar gärning enligt strafflagen (ärekränkning). Du kan göra en brottsanmälan.

Sociala medier, underhållning och spelvärlden

Du kan göra **ett nättips** till polisen.

Webbadress:

[Polisen: Nättips.](#)

Källa:

[Vihapuhe somessa. Tukea virkahenkilölle sosiaalisen median vihapuhetilanteisiin.](#)

1

Bli inte provocerad.

Försök kommunicera sakligt. Du kan också låta bli att svara.

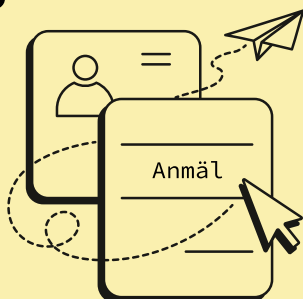
2

Behåll bevisen.

Spara genast meddelanden, bilder och annat material där du trakasseras. Ta en skärmdump av materialet, skribentens profil och profilens webbadress.

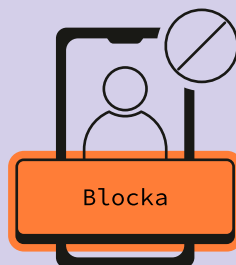
3

Anmäl den som skrivit.

Gör en anmälan till sidans, spelets eller plattformens administratör.

4

Blocka den som skrivit.

5

Sök stöd.

Tala med en pålitlig person eller expert.

6

Kontakta vid behov polisen.

Vid brott kan du göra en brottsanmälan till polisen. Vid behov hjälper brottsofferjouren till att föra ärendet vidare.

Du kan också skicka ett nättips till polisen. Ett nättips är inte en brottsanmälan.

Politiskt beslutsfattande och offentlig debatt

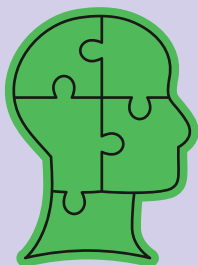

Bekanta dig med Finlands Röda Kors
kampanj mot rasism.

Webbadress:

[Finlands Röda Kors: Veckan mot rasism.](#)

1

Håll dig lugn.

Lugn hjälper dig att agera tydligt
och effektivt.

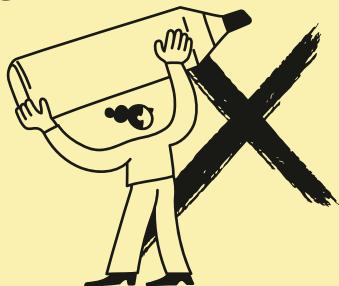
2

Sök stöd.

Diskutera situationen med pålitliga
personer och be om deras stöd.
Det kan vara effektivare att agera
tillsammans.

3

Korrigerar rasistiska påståenden.

Om du hör rasistiska kommentarer kan du korrigerar eller ifrågasätta påståendena lugnt och sakligt.

4

Delta i antirasistisk verksamhet.

Du kan gå med i organisationer eller grupper som arbetar mot rasism och främjar likabehandling.

5

Påverka den offentliga debatten.

1. Media och diskussionsprogram: Delta eller föreslå ämnen i medias diskussionsprogram.

2. Diskussionstillfällen: Ordna ett diskussionstillfälle till exempel i din arbetsgemenskap eller be en sakkunnig ordna ett sådant.

3. Medborgarinitiativ: Du kan försöka ändra lagstiftningen genom att skapa ett medborgarinitiativ.

4. Insändare: Skriv insändare och skicka meddelanden till beslutsfattare.

6

Lämna in ett klagomål om myndigheten.

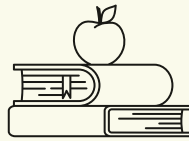
Du kan lämna in ett klagomål om en lokal myndighets agerande till regionförvaltningsverket. Du kan lämna in ett klagomål om en representant för statsrådet till justitiekanslern.

7

Kontakta vid behov polisen.

Vid brott kan du göra en brottsanmälan till polisen. Vid behov hjälper brottsofferjouren till att föra ärendet vidare.

Läroanstalter

1

Be personen att sluta.

Om någon behandlar dig osakligt, berätta för hen på vilket sätt hen gör fel och be hen att sluta.

2

Behåll bevisen.

Spara genast meddelanden, bilder och annat material där du trakasseras. Anteckna händelser, tidpunkter och delaktiga.

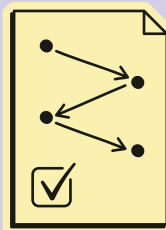
3

Meddela personalen.

Tala till exempel med läraren, handledaren, kuratorn, hälsovårdaren, rektorn eller kontaktpersonen för trakasserier. Läroanstalten kan också ha en anonym anmälningsskanal. Om du är minderårig, berätta också för din vårdnadshavare eller någon annan tryggt vuxen.

Berätta så noggrant som möjligt vad som hände, när och var.

4

Ta reda på läroanstaltens verksamhetsmodell.

Ta reda på om läroanstalten har anvisningar (en verksamhetsmodell) om hur man ingriper i situationen.

5

Sök stöd för att hantera situationen.

Vid behov kan du kontakta:

- Medlingsverksamhet
- Brottsofferjouren (RIKU)
- Diskrimineringsombudsmannen
- Jämställdhetsombudsmannen
- Regionförvaltningsverket (RFV)

När situationen utreds ska ansvarspersoner och de som varit delaktiga i situationen delta.

6

Följ med att ärendet framskrider och avgörs.

7

Kontakta vid behov polisen.

Vid brott kan du göra en brottsanmälan till polisen. Vid behov hjälper brottsofferjouren till att föra ärendet vidare.

Arbetsplatsen

Källor:

[Regionförvaltningsverket \(2024\): Arbetarskydd.](#)

[Arbetarskydd \(2024\): Osakligt bemötande.](#)

[Fackförbundet Pro \(2024\): Trakasserier och osakligt bemötande.](#)

1

Be personen att sluta.

Om någon behandlar dig osakligt, berätta för hen på vilket sätt hen gör fel och be hen att sluta.

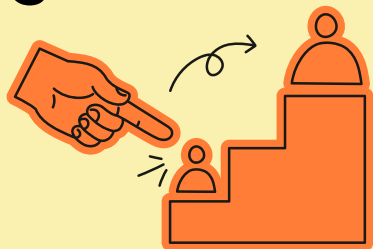
2

Behåll bevisen.

Om du har bevis på händelserna ska du spara dem. Till exempel e-post eller meddelanden. An-teckna händelser och tidpunkter.

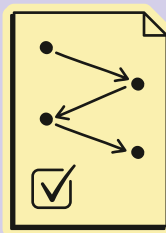
3

Berätta för din chef.

Om beteendet inte förändras ska du kontakta chefen. Om chefen beter sig fel ska du kontakta hans chef.

4

Ta reda på arbetsplatsens verksamhetsmodell.

Ta reda på om arbetsplatsen har en anvisning eller verksamhetsmodell för att ingripa i osakligt bemötande eller trakasserier.

5

Sök stöd för att hantera situationen.

- Du kan be arbetsplatsens förtroendevalda, arbetarskyddsfullmäktigen eller företagshälsovården om hjälp.
- Om du är medlem kan du fråga ditt fackförbund om råd.
- Du kan också kontakta till exempel jämställdhetsombudsmannen, diskrimineringsombudsmannen eller regionförvaltningsverket (RFV).

6

Följ upp om ärendet framskrider på arbetsplatsen.

Vid behov får du mer anvisningar från arbetarskyddsmyndighetens telefonrådgivning.

7

Kontakta vid behov polisen.

Vid brott kan du göra en brottsanmälan till polisen. Vid behov hjälper brottsofferjouren till att föra ärendet vidare.

Hobbyer och fritid

Källa:

[Finlands Röda Kors: Gör så här när du stöter på öppen rasism.](#)

1

Säg inte så!

Gör situationen synlig.

Om någon behandlar dig osakligt, berätta för hen på vilket sätt hen gör fel och be hen att sluta. Be om stöd och hjälp av andra på platsen. Håll dig lugn och tänk på säkerheten. Om situationen är hotfull, ring nödnumret 112.

2

Behåll bevisen.

Spara genast meddelanden, bilder och annat material där du trakasseras. Anteckna händelser, tidpunkter och delaktiga.

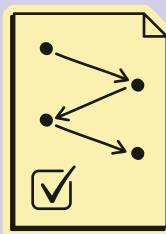
3

Berätta för ansvarspersonen.

Berätta till exempel för hobbyledaren, tränaren eller någon annan ansvarsperson. Be vid behov också föräldrar, vänner eller pålitliga vuxna om hjälp.

4

Använd hobbyorganisationens kanaler.

Ta reda på om hobbyorganisationen eller -sammanslutningen har en verksamhetsmodell i fall av diskriminering eller trakasserier.

5

Sök stöd.

Diskutera saken med anhöriga, pålitliga vänner eller stödtjänster, såsom Brottsofferjouren (RIKU) eller diskrimineringsombudsmannen.

6

poliisi.fi/sv/gor-en-brottsanmalan

Kontakta vid behov polisen.

Vid brott kan du göra en brottsanmälan till polisen. Vid behov hjälper brottsofferjouren till att föra ärendet vidare.

Andra aktörer

Jämställdhetsombudsmannen

Om du misstänker att du blivit diskriminerad på grund av kön, könsidentitet, könsuttryck, graviditet, föräldraskap eller familjeansvar, är jämställdhetsombudsmannen behörig myndighet att bedöma ärendet. Mer information finns på jämställdhetsombudsmannens webbplats.

Regionförvaltningsverket (RFV)

Regionförvaltningsverket behandlar bland annat klagomål som gäller undervisning och småbarnspedagogik, begäran om omprövning, utlåtanden samt begäran om rättelse av elevbedömning. Till exempel en rättelse av ett beslut om antagning av en elev riktas till regionförvaltningsverket. RFV styr och övervakar också kommunala och privata socialvårdstjänster samt offentliga och privata hälso- och sjukvårdstjänster. Mer information finns på regionförvaltningsverkets webbplats.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden är ett självständigt och oberoende rättsskyddsorgan som erbjuder rättsskydd för dem som upplever sig ha blivit diskriminerade. Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden kan på ett juridiskt bindande sätt konstatera om diskrimineringslagens diskrimineringsförbud har överträtts i ärendet. Nämndens behandling av ärendet är avgiftsfri. Mer information om nämnden finns på nämndens webbplats.

Källa:

[Diskrimineringsombudsmannen: Har jag blivit diskriminerad? Övriga aktörer.](#)

Patientombud

Om du är missnöjd med den vård du fått eller om du upplever att du blivit osakligt behandlad inom hälso- och sjukvården kan du kontakta patientombudet. Patientombudets uppgift är att ge råd och information om patientens ställning och rättigheter. Mer information finns på Valviras webbplats.

Socialombud

Om du är missnöjd med det bemötande eller den service du fått inom socialvården kan du kontakta socialombudet. Mer information finns på Valviras webbplats.

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA)

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) övervakar begränsningarna i anslutning till användningen av ARA-hyresbostäder, valet av hyresgäster och hyresbestämningen.

Försäkrings- och finansrådgivningen

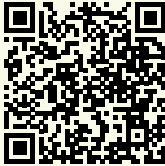
Försäkrings- och finansrådgivningen (FINE) ger kunderna råd bland annat i problemsituationer som gäller försäkringar och bankkåren. Mer information finns på FINE:s webbplats.

Begäran om utredning av själva aktören

I vissa situationer kan det vara ändamålsenligt att personen själv ber den som misstänks för diskriminering om ett skriftligt svar på varför man har agerat på detta sätt i situationen. Detta kan redan i sig lösa situationen. Om ärendet senare överklagas till exempel till diskrimineringsombudsmannen, påskyndar ett sådant svar behandlingen av ärendet vid ombudsmannens byrå.

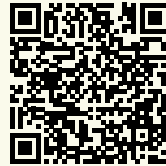
Nyttiga länkar

Antirasistisk verksamhet:

Webbadress: [Finlands Röda Kors: Antirasistisk verksamhet.](#)

Vad är ett rasistiskt brott?

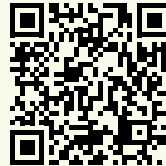
Webbadress: [RIKUteema: Rasistiset rikokset.](#)

Gör en brottsanmälan till polisen:

Webbadress: [Polisen: Brottssärenden.](#)

Kontakta diskrimineringsombudsmannen:

Webbadress: [Diskrimineringsombudsmannen: Kundtjänst.](#)

Information om hatbrott: [Polisen: Hattbrott.](#)

Webbutbildning om antirasism för yrkespersoner:

[Institutet för hälsa och välfärd: Webbutbildning om antirasism för yrkespersoner.](#)

Juristen svarar: Vilken typ av rasistisk gärning som riktar sig mot en individ är straffrättsligt olaglig i Finland? [Rikosuhripäivystys: Juristi vastaa.](#)

Modell som du kan utnyttja för att utarbeta din egen fritidsgemenskaps eller hobbyförenings förfarandeguide:

[Sivista: Malli menettelytapaohjeiksi syrjintä- ja häirintätapauksissa.](#)

Guide till stöd för den som utsatts för rasism är ett hjälpmedel för alla som har upplevt eller bevittnat rasism, hör till stödtrupperna för personer som utsatts för rasism eller vill ha förhandsinformation om hur man bör agera när man stöter på rasistiska trakasserier. Guiden uppmanar alla att tillsammans och tryggt bekämpa rasism. Det finns tydliga handlingsvägar för olika situationer där rasism kan förekomma. Du får råd till exempel om var du kan söka hjälp om någon beter sig rasistiskt till exempel på arbetsplatsen, i en hobby eller i en offentlig diskussion.

Guiden har skapats av Rovalan Settlementti ry, Finlands Röda Kors Lapplands distrikt och Mister's ry tillsammans med yrkespersoner inom olika branscher. Med hjälp av guiden genomförs en regional handlingsplan för att bekämpa rasism och främja goda befolkningsrelationer. Projektet Goda befolkningsrelationer har finansierat produktionen av guiden.

ROVALA-OPISTO

MONINET
Monikulttuurinen työ

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Punainen Risti

Lapin piiri

Euroopan unionin
rahoittama

HANKE HYVIEN
VÄESTÖSUHTEIDEN
EDISTÄMISEKSI

Mister's RY